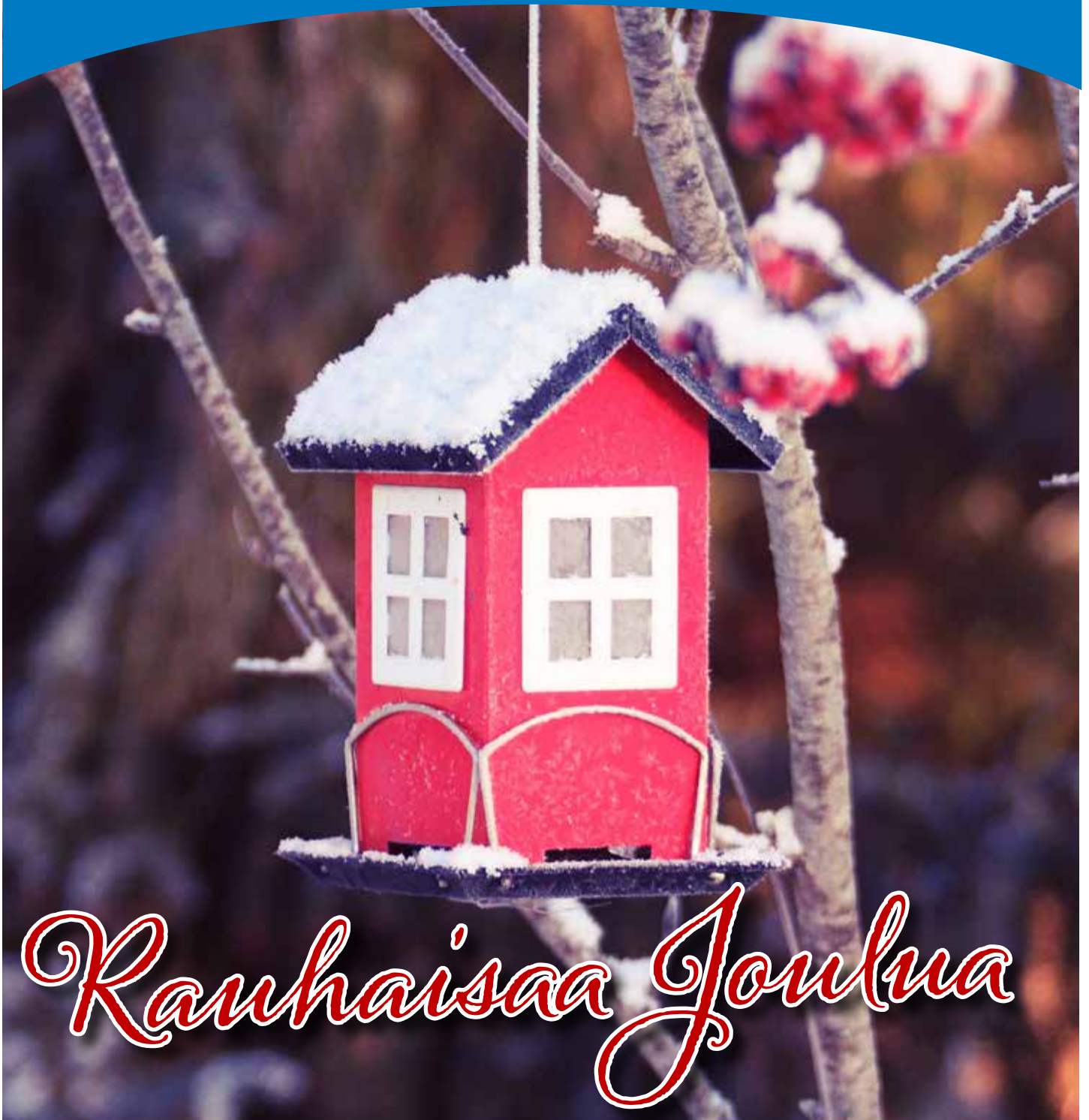

Lantulan aika

Kivijärvi, Ekojärvi,
Kaltsila, Vataja, Lantula

Rauhaa Joulua

Lantulan seudun kyläyhdistyksen jäsenlehti

4/2021

SISÄLLYS

Kannen kuva: Sari Haavisto.

**Lantulan seudun
Kyläyhdistys ry**

Julkaisija: Lantulan seudun kyläyhdistys ry

Päätoimittaja: Sari Haavisto, 040 53 74 103

Toimitus: lantulanaika@gmail.com,

Taitto ja painatus: Kustannusliike Aluelehdet Oy

Lantulan aika on Lantulan seudun kyläyhdistyksen jäsenlehti, joka jaetaan kaikkiin jäsenmaksun maksaneisiin talouksiin. Lehden painosmäärä on 250 kappaletta.

Lantulan seudun kyläyhdistys ry

Vatajantie 396, 38220 Sastamala

www.lantula.fi

Puheenjohtajan tervehdys

Jouluinen tervehdys kaikille lehtemme lukijoille täältä Vammalan keskustasta. Sydämeni on vielä täysin Lantulassa ja tulee olemaan jatkossakin, vaikka koti on nyt täällä. Sopeutuminen on meillä molemmilla ollut ihmehen helppoa, kun vielä voimme käydä usein Lantulassa.

Kun nyt marraskuun lopussa kirjoittelen tätä tervehdystä, näyttää tartuntatilanne pahenevan taas kerran. Toivon, että kaikki Lantula-talolla käyvät olisivat ottaneet koronarokotuksen, jos se vain terveydentilan puolesta on ollut mahdollista. Koronapassikin oli helppo käyttää: Kun olimme Ranskassa, niin siellä ei pieneenkään kahvilaan päässyt näyttämättä koronapassia. Maski suoja myös itseä, vaikka jotkut väittävät toisin. Olen hoitanut työssäni teho-osastolla hyvin tartuntavaarallisia tautteja sairastavia todella lähikosketuksessa, mutta maskia käyttäen, en ole saanut tartuntaa.

Syksy on saatu toimia Lantula-talolla lähes normaalisti koronasta huolimatta. Perjantailounas ohjelmineen on onnistunut, ja väkeä on käynyt mukavasti. Myös kaikki opiston kerhot on pidetty, nuoret ovat kerhoilleet, miehet saunoneet ja lauluryhmät harjoitelleet.

Uutena kerhoasiana on nuorten kerhon jakaantuminen kahtia: Nuoremmat (alakoululaiset) ovat 17.30-19.30 ja seuraavat 19.30-21.30. Raja näiden välillä on liukuva eli nuorten ryhmästä isommat voivat siirtyä myös seuraavaan ryhmään, jos haluavat. Hallitus päätti, että kerho on avoin ja ilmainen kyläyhdistyksen jäsenille, mutta antaa myös mahdollisuuden muille hintaan 15 €/nuori. Nuorten vanhemmat tekevät yhteistyötä kerhojen onnistumisessa.

Syyskokouksessa minut taas valittiin puheenjohtajaksi, mutta kyllä vaihdos tekisi hyvää sekä minulle että yhdistykselle. Vuosien mittaan alkaa toistaa samaa kaavaa eikä yhdistys uusiudu. Onneksi olemme saaneet nuoria hallitukseen, ja nyt hallituksessa on kattava otos eri vuosikymmeniltä, aina 40-luvulta 2000-luvulle asti.

Tulevan talven ohjelmassa on tehdä kyläkysely niin, että mahdollisimman moni kyläläinen kertoisi toiveitaan yhdistyksen ja Lantula-talon toiminnan suhteen. Järjestämme muutaman kahvitilaisuuden tämän asian tiimoilta, ja niissä voi myös toiveita esittää yhdessä keskustellen.

Talven ja kevään aikana on tavoitteena uudistaa ja parantaa Rusun reitistön lähtö- ja paluupaikkaa sekä opastauluja. Varsinainen Rusun reitti on melko hyvässä kunnossa ja laavun grilliäkin on paranneltu, mutta lähteeltä Ohrankankaalle ja Latukkamerelle menevä polku on vuoren päällä osittain huonokulkuista metsänhakkuun takia.

Oikein hyvää Joulua lehtemme lukijoille ja teidän rakkaillenne sekä kaikille maailman ihmisille.

Leena Virri-Hanhijärvi

LANTULASSA TAPAHTUU

PIRKANMAAN KORONATILANNE HUOMIOIDEN.
Seuraa ilmoittelua Alueviestin Järjestöpalstalla.

Lisätietoja Lantula-talon tapahtumista, palveluista ja vuokrauksesta: Pirkko Laaksonen 0500 232016. Tietoa myös kotisivuilta: www.lantula.fi tai Lantulan seudun kyläyhdistys facebook –ryhmästä. Ilmoituksia myös Tyrvään Sanomien ja Alueviestin järjestöpalstalla.

* 17.12. JOULUATERIA klo 11.30–13. 17€

* 18.12. Tilattujen jouluruokien nouto klo 12–15.

Lasten enkelikirkon evankeliumin harjoitukset klo 12.

* 19.12. klo 15 JOULUKIRKKO ns. LASTEN ENKELIKIRKKO,
kirkkoherra Vesa Auren

* 27.12. KAUNEIMMAT JOULULAULUT klo 18

* 31.12. jo KLO 18 JÄÄHYVÄISET VUODELLE 2021

Lantula-talon kodalla. Raketit ammutaan jo noin klo 19.30,
jonka jälkeen Lantula-talon pihapiiri on yksityiskäytössä

S U O M I 1 9 7 1

Kun läänin kirjastotarkastaja ei antanut lupaa lakkautetun ylimääräisen sivukirjaston hylättyjen kirjojen huutokauppaamiseen Tyrvään Ekojärvellä, jouduttiin kirjat hävittämään polttamalla. Se oli tarkastajan näkemyksen mukaan paras tapa poistaa kirjat kortistoista. Tyrvää oli saamassa vuoden 1972 alusta lukien kirjastoauton ja se korvasi ylimääräiset sivukirjastot. Lakkautettu Ekojärven koulu kiinteistökin päätettiin myydä huutokaupalla.

Turun Sanomat/Näkökulmat/50 vuotta sitten. Päivän lehdestä otteen bongannut Erkki Leppäkoski 22.11.2021.

Lantulan seudun kyläyhdistys ry
myy ilotulitteita joulun ja
uuden vuoden välipäivinä
Torikeskuksessa

TERVETULOA KOKEMAAN LANTULA-TALON PERJANTAIT:

Lantula-talolla tarjotaan perjantaisin lounas noutopöydästä klo 11.30–13. Lounaan hinta jälkiruuan kera on 8€. Lantula-talolla on hyvä tila pitää huolta turvaväleistä. Joululounaan jälkeen alkaa joulutauko, ja vuonna 2022 ensimmäinen perjantailounas tarjotaan 14. tammikuuta.

Parittoman viikon perjantailounaan jälkeen klo 13 on jo vuosia kokoontunut muistelu- ja askartelupiiri, jossa Sointu Hämäläinen on ohjannut upeita kädentöitä. Kuva: Sari Haavisto. Kevätkaudella piirin ohjelma muuttunee paljonkin Soinnun pitäessä vapaata. Saas nähdä, mitä kevät tuo tullessaan, mutta edelleenkin kaiken ikäiset ovat tervetulleita mukaan leppoisaan maksuttomaan jutusteluhetkeen.

Parillisilla viikoilla perjantailounaan jälkeen klo 13 on vuorossa seurakunnan ohjelmaa.

Klo 18–20 auttaa Riikka Harsu käsityökerholaisia omista projekteistaan. Kurssi on osa Sastamalan opiston kurssitarjontaa.

Perjantai-iltaisain - ennalta sovitusti - Lantula-talolla kokoontuu nuorten kerhot, jotka ovat maksuttomia kyläyhdistyksen jäsenille, ja muille kerho maksaa 15€/henkilö. Kerhoissa on kioskihetki, jolloin saa tuhlata herkkuihin enimmillään 3€. Klo 17.30–19.30 kokoontuvat esikoulu- ja alakouluikäiset lapset kerhoilemaan Lantula-talon pihaan ja vintin nuorisotilaan. Kerhotoiminnasta vastaa Tanja Salminen ja lasten vanhemmat.

Yläkouluikäisille (ja 5-6- luokkalaisille) nuorille on kokoontuminen klo 19.30–21.30. Kerhotoiminnasta vastaa Lea Kangasniemi ja nuorten vanhemmat.

Lantulan aika

Keittiöllä riittää perjantailounaiden ansiosta monenlaista puuhaa. Kuvassa: Marketta, Mirja, Tuula, Anssi, Leena ja Minna.

Kuusiston talkoissa Suomen kesä oli kauneimmillaan.

Rompotorin valmistelupuuhia edelliseltä päivältä leppoisissa tunnelmissa.

Puutalkoissa kävi kova kuhina ja valmista tuli.

Rompotorille vietävästä ulkohuussista oli rengas puhjennut, ja siihen oli saatu tilalle uusi pyörä ennen kuin ehdittiin apua edes pyytää.

Pullanalku jos toisenkin. Kahvitukseen kas-tettavaa.

Talkoita tehdään paljon myös tapahtumi-en järjestelyissä. Saunan pesuhuoneessa on tunnelmaa: vasemmalta Arto, Anssi, Jorma, Tarmo, Juha ja Merja.

Joskus kuulee, ettei kylissä olisi nuoria talkoolaisia. Viime vuonna jääkiekkokaukalon pystytystalkoissa oli hienosti nuorempaakin väkeä. Ja ruokapalkka maittoi.

TALKOISTA

- **Teksti ja kuvat: Leena Virri-Hanhijärvi**

Talkootyö on yksi hyvin voivan kyläyhteisön voima. Ja meillä on ihania ja ahkeria talkoolaisia. Kiitos!

Keittiöllä häärii lähes joka viikko Pirkko, Mirja, Tuula, Leena ja Anssi. Sitten taas Marketta, Eija, Helena, Marketta ja Leenat talkoilevat silloin tällöin. Maire pesee pyykkiä ja silittää. Sirkka-Liisa se häärii tuntikaupalla joka viikko palkkojen ja laskujen kimpussa. Seija se paukuttaa kangaspuita yläkerrassa kutoen verhoja yläsaliin. Leena yrittää haalia tulojen hankkimiskeinoja nykyhetkeen ja tulevaan. Sari se mainoksia väsää, soomee päivittää ja lehteä taittaa.

Mutta ei vain naiset talkoile vaan miehet yhtä hyvin - ja molemmat yhdessä. Tuomaksen puita toi Hannu metsäkoneella kylätalon pihalle, ja varattiin viikon mahdolloman ison kasan pätkimiseen ja halkomiseen. Ensimmäisenä talkoopäivänä tuli 15 henkeä paikalle. Kaksi jäi laittamaan ruokaa ja loput meni kentälle. Tuli kolme metsätraktoria, kaksi halkomiskonetta traktorin perässä ja monta moottorisahaa. No ei siinä mennyt kuin neljä ja puoli tuntia kun yli 30 pinokuutiota oli halottuna pinossa ja peitettyinä. Paikalla oli Arto, Hannu, Ilari, Marketta, Taisto, Sinikka, Tarmo, Juha, Leenat, Seija, Aarne, Anssi, Mirja ja joku vielä.

Tänä syksynä kuten usein ennenkin ovat talkootyöhön ryhtyneet monesti päässeet yllättämään minut. Yhtenä päivänä Artoa pyydettiin kyntämään kylätalomme kukkapellon ja sanottiin, ettei kiirutta, että saa omansa ensin kynnettyä. Taisi olla jo seuraavana aamuna pelto kynnetty. Sitten hallituksen kokouksessa yksi keskiviikko puhuttiin laavun grillin huonosta kun-

nosta, niin jo seuraavana tiistaina Anssi ja Tarmo olivat sen käyneet korjaamassa, ja Anssi tekee vielä siihen uudet ritilät, ellei ole jo tehnytkin. Sitten yhtenä päivänä oli tullut tieto vesisanahan rikkoutumisesta. Putkimiehelle ilmoitettiin, mutta sitten Kallu oli kuullut asiasta ja pikapikaa vaihtoi talkoilla hanan. Vielä syksyllä Kallu korjasi makkaragrillin ja kaksi moottorisahaa. Mihin joutuisimmekaan, ellei Kallu olisi näin kiinnostunut laitteiden sielunelämästä.

Sari, Marjo, Tanja, Marko, Pirkko, Aarne, Karin, Tuula, Kalle, Katri, Sinikka ja Taisto ahkerivat HOHTOA PIMEÄSSÄ -tapahtumassa. Konserteissa Retrotyöt ja Pohjan pojat ovat järjestelyvastuussa. Joulun ajan tapahtumissa keittiöväki apujoukkoineen tekee monia, monia tunteja talkootyötä. Nuorten jokaviikkaisen kerhon joukoissa kulkee Tanja, Lea ja muut vanhemmat.

Yksi hauska talkoo oli myös viime vuonna. Ikähaarukka oli 17-85 vuotta, kun laitettiin uusi katto ostamaamme Kuusisto -nimiseen mökkiin. Topi oli nuorin ja Ilari sitten vanhin ja monta siinä välissä. Toki ikäkeskiarvo taisi olla yli 70 vuotta. Sitten vähän pienemmällä porukalla maalasimme mökin ulkoseinät ja Mauri oli keväällä maalannut ikkunat.

Rompetoripäivänä ja ennakkovalmisteluissa on tunnetusti talkoita kaiken ikäisille ja kaiken kuntoisille. Pääsääntöisesti talkoot ovat sosiaalinen tapahtuma, mutta talkoilla voi yksinkin. Ja joka talkoissa pienikin panos on tuiki tärkeä, ja oman talkootyöpanoksensa määrää voi myös itse säädellä omien voimarojen mukaan. Mikäli arjessasi tai viikonlopuissasi olisi talkootyölle aikaa, niin ilmoittaudu rohkeasti mukaan ”talkookutsuntoihin” vaikka allekirjoittaneelle.

MIS SIE TARVITSET OIKEI HYVVÄÄ KAASOO, TÄS SIUL ON SELLANE

- **Teksti: Armi Saarela**

On kulunut puolitoista vuotta, eikä ole isommin juhlista tullut käytyä. Niitä ei ole juurikaan järjestetty. Keväällä olin Lantula-talolla rippijuhlissa ja nyt syksyllä häissä tuolla kauempana. Niitä oli täytynyt kahdesti siirtää, vihdoin kolmas kerta toden sanoin.

Hääpari hymyili kirkkoon tullessaan leveästi, eivät ainakaan näyttäneet jännittävän kumpainenkaan. Elämäkokemuksesta ja useampi lapsi molemmilla, ja ikääkin yhteensä kahdeksankymmentä vuotta. Kirkon kuorissa odotti pappi albassaan, samoin kaaso ja kiiltiin pukeutunut bestman. Hääväki istui auringonkukin ohjeistettuna joka toisessa penkissä.

Seremonia meni hienosti. Pappi puhui kuuluvalla äänellä kuten vihkiparikin kysymyksiinsä vastatessaan. Aurinko paistoi koristeellisten ikkunoitten läpi, kuin onnitellakseen. Paikkakuntalaiset veljekset lauloivat tilanteeseen sopivan kauniin laulun ja kaikki hymyilivät. Oli virallistettu kunnon suurperheen olemassaolo.

Perinteinen onnitelukätteilykierros oli jätetty ohjelmasta,

kiitos koronan. Se sopi kaikille, ei ollut sitäkään pönötystä eikä jonotusta. Maljan kohotus juhlapaikalla toimi aivan hyvin onniteluna. Morsian oli ilmeisen tyytyväinen kaasoonsa. Otsikko on yhtä sanaa lukuun ottamatta suora lainaus Linnan tekstistä, kuten Tuntemattomansa lukeneet tietävät. Morsian sanoi tuon lauseen saatuaan mikrofonin käteensä, ja kertoessaan hääväelle, mitä kaikkea kaaso sekä muut asianosaiset ovat tehneet ennen kuin ollaan tässä asti. Samalla hän muutamain sanoin selkeästi sanoi, mitä jatkossa juhlapaikalla tehdään ja tapahtuu. Siinä puheenvuorossa kiteytyi näitten juhlien reipas ja mukava meininki.

Hääkakku leikattiin, syötiin, juotiin, pidettiin puheita, esitettiin ohjelmaa ja tanssittiin, kuten häissä tapana on. Lapsia oli juhlaväessä paljon, heidätkin otettiin huomioon hienosti. Vihkipari oli vapaaehtoisesti pitänyt lapsensa poissa koulusta, etäopetuksessa, parin viikon ajan ennen häitä. Toiveissa myös oli, että hääväki olisi rokottautunut ja tulisi paikalle vain ellei olisi mitään epäilyttäviä oireita. Eikä mitään tartuntoja jälkeensä tullut tietoon.

Vilja Rannikko 1941-2019

Jos Vilja Rannikko eläisi, olisimme lokakuussa voineet juhlia hänen 80-vuotispäiväänsä. Vilja poistui kuitenkin keskuudestamme 77-vuotiaana heinäkuussa 2019.

Vilja Vanamo Nurmela syntyi Helsingissä jatkosodan aikana 25. lokakuuta 1941. Hänen isänsä oli kielitieteilijä ja professori Tauno Nurmela, joka työskenteli vuodesta 1960 Turun yliopiston rehtorina ja sai akateemikon arvonimen vuonna 1975. Vilja oli perheen esikoinen ja hänellä oli kaksi nuorempaa veljeä. Viljan setä oli pitkäaikainen Keskon pääjohtaja, vuorineuvos Ilmo Nurmela, joka toimi 1950-luvulla lyhyen aikaa myös valtiovarainministerinä.

Viljan lapsuusympäristö oli Tunturikadulla Helsingin Töölössä. Siellä hänen mieluisena leikki- ja paikkanaan niin kesäisin kuin talvisinkin oli kallio, jonka sisään rakennettiin sittemmin Temppeliaukion kirkko. Samoilla kulmilla asui niihin aikoihin myös säveltäjä ja laulaja Georg Malmstén, joka sai idean lastenlauluunsa "Jänöjussin mäenlasku" katsellessaan eräänä talvipäivänä lapsia laskemassa mäkeä samalla kalliolla.

Isä laittoi Viljan ranskankieliseen lastentarhaan ja myöhemmin ranskankieliseen kouluun. Vilja ehti käydä koulua Helsingissä puoli vuotta toista luokkaa, kun perheelle tuli isän työn vuoksi vuonna 1950 muutto Turkuun. Vilja valmistui ylioppilaaksi Naantalın yhteiskoulusta vuonna 1961 ja sen jälkeen kansakoulunopettajaksi Turun opettajakorkeakoulusta vuonna 1963.

Vain muutama päivä opettajaksi valmistumisensa jälkeen Vilja lähti Sveitsiin orpolasten Pestalozzi-kylään. Kylä oli alun perin perustettu toisen maailmansodan vuoksi orvoiksi jääneitä lapsia varten, joita oli tullut sinne eri puolilta Eurooppaa, myös Suomesta. Eri maiden lapsille oli kylässä omat ta-

lonsa, ja Suomi-talossa oli 24 lasta. Siellä Vilja toimi vuoden ajan opettajana ja kotitalousapulaisena. Vilja muisteli, ettei palkka ollut häppöinen, mutta sitä tärkeämpää oli oppia kieliä. Myöhemminkin hän vietti useita kesäpäiviä erilaisilla opettajien kursseilla, muun muassa kielikursseilla Englannissa.

Sveitsistä palattuaan Vilja oli vuoden ajan opettajana pienessä kaksiopeuttajaisessa koulussa Ranualla, täysin lestadiolaisessa ympäristössä. Vilja muisteli nauraen, miten kylään oli kuljettava kapulalossilla Simojoen yli ja miten kevättulvat veivät lossin mennessään. Opettajan työn ohella Vilja piti nuorisokerhoa kolmikymppisille tukkijätkille. Alkuaikoina miehillä oli tapana tulla kerhoon hiukan juovuksissa, mutta viina jäi pois, kun Vilja huomautti asiasta.

Ranualla Vilja palasi etelään saatuaan opettajan viran Huittisista ja kävi samaan aikaan nuorisotyönjohtajakurssin Orivedellä. Erästä kurssiin kuuluneesta metsäretkestä tuli käännekohta hänen myöhemmän elämänsä kannalta. Vilja lähti retkelle Pentti Rannikon ja erään toisen miehen kanssa. Retken aikana Vilja tipahti suonsilmäkkeeseen, josta Pentti veti hänet ylös, ja siitä alkoi yhteinen tie. Kihlat ostettiin

Tampereelta salaa molempien vanhemmilta, ja Vilja ja Pentti vihittiin avioliittoon Kaarinan kirkossa vuonna 1966. Seuraavan vuoden toukokuun 19. päivänä syntyivät kaksospojat Esa ja Tatu Kätilöopistolla Helsingissä.

Perheen ensimmäinen yhteinen koti oli pieni yhden huoneen ja keittiön asunto Kärppälässä Salokunnan koululla, jossa Pentti oli siihen mennessä toiminut opettajana jo useaman vuoden. Myöhemmin päästiin muuttamaan isompaan kolmen huoneen asuntoon, kunnes vuonna 1975 valmistui perheen omakotitalo Kärppälän Mattilasta ostetulle tontille. Kesäpaikaksi hankittiin Eräkallion mökki Ekojärveltä.

Tällä välin Vilja oli alaluokkien opettajana Korkeenojan koululla sen lakkauttamiseen, vuoteen 1973 saakka, ja sen jälkeen yhden lukuvuoden Kutalan koululla. Syksyllä 1974 Vilja siirtyi opettajaksi juuri toimintansa aloittaneeseen Marttilan kouluun Vammalan keskustaan. Viimeiset kymmenkunta opettajavuottaan Vilja työskenteli Salokunnan koulussa, siitä ajasta muutaman vuoden yhdessä miehensä Pentin kanssa tämän eläkkeelle jäämiseen saakka.

Työtä 1. ja 2. luokkien opettajana Vilja kuvaili vaativaksi, mutta myös erittäin antoisaksi. Pienten koululaisten opettaja vaikutti ratkaisevasti heidän myöhempään asenteeseensa koulunkäyntiin; He olivat vastaanottavaisempia kuin vanhemmat oppilaat. Erittäin palkitsevaa ja liikuttavaakin Viljan mielestä oli, kun pieni oppilas kapsahti kaulaan - siinä opettaja koki todellista onnistumisen iloa. Kouluvuoden kohokohdista olivat luonnollisesti joulu- ja kevätkuuhlat, joiden ohjelmanumeroihin Vilja valmensi oppilaat. Kerran koulua käytiin Viljan johdolla Kärppälässä jopa yöllä.

Opettajan uransa ohella Viljalla oli useita luottamustehtä-

**Tatu, Pentti, Esa ja Vilja Rannikko Salokunnan koulun pi-
hassa syyskesällä 1970.**

viä muun muassa Punaisessa Ristissä, Etelä-Salokunnan nuorisoseurassa ja Kärppälän kylätoimikunnassa. Vammalan kaupunginvaltuustossa Vilja oli kokoomuksen valtuutettuna kaksi kautta vuosina 1988-1996, koko ajan ainoana kärppäläläisenä. Tyrvään Säästöpankin isännistöön Vilja kuului muutamien vuosien ajan. Seurakunnalliseen toimintaan Vilja lähti mukaan Karkun kirkkoherran K. E. Rinteen houkuttelemana, ja vuonna 1968 hänet valittiin ensimmäisen kerran Karkun kirkkovaltuustoon. Salokunnan kirkossa Vilja säesti usein jumalanpalveluksia urkuharmonilla ennen kuin kirkkoon saatiin oikeat urut. Vilja oli mukana myös Kärppälän maatalousnaisissa.

Partiotoiminnassa Vilja oli mukana jo lapsuudestaan saakka. Vuonna 1957 hän vietti kesän kansainvälisellä tyttöjen partioleirillä Windsorissa Englannissa. Partiosta tuli Viljalle lähes elämänikäinen harrastus. Kärppälässä asuessaan Vilja johti kirkkoherra Arto Jaatisen kanssa pitkän aikaa Karkun Samoojia, joilla oli oma huone, "kolo", Salokunnan kirkolla.

Vaikka Vilja oli syntynyt ja kasvanut Helsingissä ja Turussa, hän kotiutui Kärppälään erinomaisesti. 50-vuotispäivänsä aikaan Vilja sanoi, ettei hän enää voisi kuvitellaakaan asuvansa kaupungissa.

Viljan musiikkiharrastus johti vielä hänen eläkepäivillään Lantulaan johtamaan Pohjan Poikia. Seija Levonoja oli saanut ajatuksen Lantulan omasta mieskuorosta, ja vuonna 2008 aloittanut kuoro sai Viljasta ensimmäisen johtajansa. Hänen johdolla Pohjan Poijaat kävivät Lantula-talon lisäksi esiintymässä muun muassa Tyrvään, Sammaljoen ja Salokunnan kirkoissa.

Loppuaikoina Viljan elämää varjosti muistisairaus, jonka vuoksi hän vietti viimeiset vuotensa Hopun vanhainkodissa. Vuonna 2016 hän joutui kokemaan äidin suurimman surun Tatun menehtyessä äkilliseen sairauskohtaukseen. Vilja saavutti maallisen matkansa pään 20. heinäkuuta 2019 ja hän sai viimeisen leposijansa Tatun vierestä Kärppälän hautausmaalta.

Naapurin ja ystävän muistoa kunnioittaen

Tuomas Reku

80 vuoden takaa

Tyrvään Sanomat huhtikuussa 1900:

"Maalaiskirjeenkantaja saapuu Tiistaina ja Lau-
wantaina klo 1 j. pp. Stormista ja Sammaljoelta.

Muistutus: Jos posti sattuisi saapumaan myöhem-
min kuin aikataulussa on määrätty, pidetään toi-
misto tarpeen mukaan suljettuna.

Kirjelaatikko tyhjennetään aina vähän ennen
postin lähtöä".

**Asia selvä! Vanhaa lehteä on tutkiskellut
Seija Levonoja.**

SANANSELITYKSIÄ

**Tässä taas liuta näitä osuvia Suomenkielen ilmaisuja,
säilytetään ja rikastutetaan näillä puhekieltämme.**

Teksti: Seija Levonoja

- Vaivihkaa** - Salaa huomaamatta toisten se-
län takana.
- Matrassi** - Patjapussi, johon laitetaan pitkiä
rukiin olkia
- Kultiviseerata** - Olla hyvää pataa jonkun
kanssa
- Hulppeesti** - Reilusti
- Pröystäillä** - Keikaroida, ylpeillä
- Pramee** - Olla ylipukeutunut
- Vetkutella** - Aikailla vetelehtiä
- Huinata** - Olla teillä tietämättömillä
- Kretu** - Huonosta kankaasta tehty vaate
- Kronata** - Etsiä, penkoa
- Tällätä** - Laittautua
- Trommia** - Neuloa, kuroa kokoon.
- Perätoukuria** - Kulkea peräkkäin
- Tryykätä** - Tunkea joka paikkaan
- Räknätä** - Miettiä
- Vartavasten** - Pelkästään tämän asian vuok-
si
- Ruatu** - Olla yhtäpoikaa
- Präikiä** - Ammuskella
- Pläikiä** - Lyödä esim. lautoja vastakkain
- Pruukata** - Tehdä yleensä näin.
- Pruuvata** - Sovittaa esim. vaatetta
- Vehkeillä** - Juonia toisen selän takana
- Passeli** - Sopiva
- Vermeet** - Tarvittavat varusteet
- Äkseeraa** - Komentaa
- Millänsäkkän** - Ei kötkähdä, eikä piittaa

LUXUSTA HYVINVOINTIIN

Susanna Höijer on mm. näkijä, kouluttaja ja koulutettu hieroja.

• Teksti ja kuva: Sari Haavisto

Hiekkatie kaartaa kohti Kaltsilassa sijaitsevaa määränpäätäni. Keltaisen talon pihassa terapiakoira Nelli lönnkyttelee minua vastaan ja lieventää tuntemaani pientä kutkuttavaa jännitystä. On hassua jännittää, kun on menossa hierontaan, mutta yksi hieroja Susanna Höijerin titteleistä on näkijä, ja se saa minussa aikaan pientä jännitystä - tai ehkä odotusta.

Kaikki sujuu kuitenkin niin kuin hieronnassa olen kokenut aiemminkin. Hierojan ajatukset ovat työtä tekevissä kässissä, mutta uteliaisuudestani johtuen keskustelumme aiheet kuitenkin käsittelevät Susannan näkijyyttä ja parantamista:

Susanna on tarjonnut yrittäjänä hyvinvointipalveluja jo 20 vuotta. Pohjakoulutukseltaan hän on koulutettu hieroja. Valmistuttuaan hierojaksi, hän teki hierojan töitä muutaman vuoden ajan, mutta koki, ettei hän hierojana pystynyt auttamaan asiakkaitaan riittävästi. Halusin auttaa enemmän kuin vain hieroen lihasta. Aloin tuntea, että ihmisillä on lihaksissaan tunnelukkoja, jotka niitä jumittavat. Aloin kehittää omaa näkemisen ja parantajan hoitomuotoa sekä energiahoitoa, jolla onnistuin vapauttamaan noita tunnelukkoja. Se oli palkitsevaa, kun siitä oli asiakkailleni apua. Näillä työvälineillä tein kehon- ja mielen kokonaisvaltaisia töitä vuoteen 2018 saakka.

Vuoden 2018 tienoilla Susannasta alkoi tuntua, että hänen pitää päästä hoidoissaan vielä pidemmälle, syvemmälle ja saada uusia keinoja hoitotekniikoihin. Tuolloin törmäsin Theta Healing® -hoitotekniikkaan. Sen menetelmillä pääsee työstämään ihmisen alitajuntaa ja vapauttamaan niitä uskomuksia, jotka rajoittavat ihmisen elämää. Olen käynyt tästä Theta Hea-

ling -tekniikasta perus- ja jatkokurskien lisäksi myös muita syventäviä eri osa-alueita käsittäviä kursseja, Susanna kertoo.

Theta Healing® on Vianna Stibalin vuonna 1995 luoma hoitotekniikka, joka edistää emotionaalista, psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia. Sen avulla voidaan eheyttää sisintä ja vapauttaa rajoittavia uskomuksia, traumoja ja pelkoja, jotka estävät eteenpäin menemistä elämän eri osa-alueilla.

Minulla tämä Theta Healing -menetelmä on ollut hoidoissa mukana vuodesta 2018 lähtien. Alusta pitäen minulla on kuitenkin ollut sellainen näkijän ja parantajan kyky, että pystyn katsomaan ihmisen energiatiilaa. Ajattelen, että tämä kyky on tullut minulle syntymälahjana, jota sitten olen kehittänyt vuosien varrella toimivaksi hyvinvointipalveluissani.

Susanna kertoo, että hänen asiakkaitaan ovat kaikki, jotka haluavat tehdä muutoksia omassa elämässään ja huolehtia hyvinvoinnistaan. Asiakkaina on naisia ja miehiä sekä myös lapsia - ja eläimiä on asiakkaina jonkin verran. Susannan tarjoamista hyvinvointipalveluista löytyy lisää tietoa Hyvinvointikeskus Luxus -yrityksensä nettisivuilta.

Tulevaisuudessa Susannalla on aikomus kouluttaa itseään lisää ja jalostaa tekemäänsä työtä koko ajan vain eteenpäin. Samalla hän kehittyy koko ajan itsekkin. Työssäni on tärkeää myös se, että itse voin hyvin. Jotta oma hyvinvointi on kunnossa, on olennaista tehdä sitä, mitä rakastaa. Minä todella nautin siitä, mitä saan tehdä.

Hieronnan ja muiden hyvinvointipalvelujen ohella Susanna pitää kursseja ja luentoja. Työssään hän nauttii erityisesti siitä, kun onnistuu auttamaan asiakkaitaan. Haluan auttaa ihmisiä luomaan minäkuvansa sellaiseksi, että heillä on hyvä olla kaikilla elämän osa-alueilla. Haluan avata ihmisten tietoisuutta, jotta he voisivat paremmin. Minusta jokaisen pitäisi tiedostaa se, että hän on kaiken hyvän arvoinen ja että, jokaisen elämässä tärkein henkilö tulisi lähtökohtaisesti olla oma itse.

Kaltsilaan Susannan toi elämäntilanteen muutos, elämänkumppani - siis rakkaus. Hyvinvointikeskus Luxuksen pieni rauhoittavan vihreä hoituhuone odottaa asiakkaita osoitteessa Kaltsilantie 118, ja netistä voi tilata aikaa myös etähoidoille – oletpa sitten etsimässä oman itsesi hyvinvoinnin avainta hieronnalla tai vaihtoehtoisilla hoidoilla.

**Tavallises-
ti Nelli-koira
on asiakkaan
ja Susannan
mukana hoi-
tohuoneessa.**

KOLIMÄEN MEIJERI

• Teksti ja kuva: Tuomas Reku

Tuleva professori ja akateemikko Pertti Virtaranta kiersi viime sotien jälkeen Itä- ja Pohjois-Satakuntaa keräten aineistoa länsiyläsatakuntalaisia murteita käsittelevää väitöskirjaansa varten. Tässä tarkoituksessa hän kävi heinäkuussa 1945 haastattelemassa muiden muassa Lantulassa asunutta Eliina Heinosta. Vuonna 1863 syntynyt Eliina Heinonen oli ollut 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa töissä Kolimäen meijerissä, ja ainoassa Virtarannan häneltä muistiin merkitsemässä jutussa - tai ainakin ainoassa julkaistussa - hän muisteli juuri meijerityötään.

Suomen maaseudulla tapahtui 1800-luvun loppupuolella siirtyminen luontaistaloudesta rahatalouteen. Kulkuyhteyksien parantumisen myötä viljan hinta laski ja maatalouden tuotantosuunnan muuttaminen tuli välttämättömäksi. Saksalaiset, tanskalaiset ja ruotsalaiset insinöörit kehittivät 1870-luvun loppupuolena laitteet, joilla kerma voitiin erottaa maidosta entistä paljon nopeammin ja helpommin. Nämä keskipakoisvoiman hyväksikäyttöön perustuvat laitteet, separaattorit, mahdollistivat nykyaikaisen maitotalouden, ja karjataloudesta tuli maatalouden päätuotantosuunta.

1880-luvun lopulta lähtien Suomen maaseudulle alettiin perustaa runsaasti meijereitä, ja Tyrvään kihlakunnan alueella oli vuoden 1889 lopussa toiminnassa jo 22 meijeriä. Lopenkulman ensimmäisen meijerin rakensi Stormiin kauppias Mikko Lahtinen vuonna 1888. Vähän myöhemmin kauppias Edvard Nurmi perusti oman meijerinsä samoin Stormiin. Kärppälässä aloitti vuonna 1888 toimintansa 11 talollisen perustama yhtiömeijeri. Lahtisella ja Kärppälän meijerissä oli kummassakin jo heti alussa höyrykoneen käyttämä separaattori.

Vuoden 1892 tienoilla Kaarle (Kalle) Vestergren rakensi Roikan talon maalle Kolimäkeen meijerin, jota paikkakuntalaiset alkoivat kutsua "Kiusalan meijeriksi". Meijeri sijaitsi nykyisten Vatajantien ja Piimäsärventien risteyksen välittömässä läheisyydessä. Paikan valinta perustui siinä olleeseen hyvään lähteeseen. Meijeriin tuotiin maitoa pääasiassa lähiympäristön taloista, mutta myös Piimäsärvenmaasta. Nimitys "Kiusalan meijeri" johtui siitä, että Vestergrenin sanottiin perustaneen sen Stormissa olleiden Lahtisen ja Nurmen meijerien kiusaksi.

Lantulassa toimi jonkin aikaa 1900-luvun taitteessa Lind-

roosin meijeri paikalla, jossa sijaitsi Virrin, myöhemmin Tuomenojan kauppa.

Kolimäen meijerissä oli käsin käytettävä separaattori ja tynnyrikirnu. Eliina Heinonen muisteli, että meijerissä kävi säännöllisesti työssä hänen lisäkseen kaksi muuta naista, "Villasten Miina" ja "Pihlavamäjien Maija". Työpäivä meijerissä alkoi jo kahden aikaan aamuyöstä. Separaattori (eli seperaatturi, kuten Eliina Heinonen sitä nimitti) oli hänen mukaansa raskas vääntävä: Kyllä se niin raskasta oli, että kun mää kotio tulin niin mää väänsin vettä pairastani! Väinö Selanderin mukaan Kolimäen meijerissä käsiteltiin yhden päivän aikana keskimäärin 700-1000 litraa maitoa.

Kalle Vestergren piti Kolimäen meijeriä vuoteen 1899 saakka, jolloin sen pitäjäksi tuli Vihtori Pohja (ent. Ala-Pohja). Meijerin toiminta päättyi vuonna 1903, ja Pohja muutti perheineen Stormiin. Samoihin aikoihin lopettivat myös Lahtisen ja Nurmen meijerit sekä Kärppälän meijeri. Vuonna 1903 perustettiin Lopenkulman ja Salokunnan yhteinen osuusmeijeri, Lopen-Salon osuusmeijeri, jonka ensimmäinen sijaintipaikka oli aikaisemman Lahtisen meijerin paikalla Stormin kylän keskustassa Ekojoen ylittävän sillan pielessä. Meijerin uusi rakennus valmistui joen toiselle puolelle juuri ennen talvisotaa vuonna 1939. Vihtori Pohja toimi Lopen-Salon osuusmeijerin ensimmäisenä isännöitsijänä vuoteen 1906 saakka ja sen jälkeen kauppianaan Stormissa.

Kolimäen meijerin lopetettua toimintansa sen rakennus purettiin ja sen hirsistä rakennettiin Stormin työväentalo. Runsaat 40 vuotta myöhemmin Eliina Heinonen sanoi Pertti Virtarannalle, että siinä (Kiusalan meijerin paikalla) ei o nyt enää mittään muuta. Muisto jäljellä, tyhjä sukkela sija.

Lähteet:

Antti Harsu: Meijeri maatalouden tukena - Lopen-Salon osuusmeijeri 1903-1953. Lopen-Salon Osuusmeijeri, 1953, Tyrvää.

Esko Pietilä: Lantulan ja Ekojärven seutu ajassa muuttuneessa. Tyrvään seudun Kotiseutuyhdistyksen julkaisuja LXXXVII, 1997, Vammala.

Juhani Piilonen: Sastamalan historia 3. Sastamalan historiatoimikunta, 1997, Vammala.

Väinö Selander: Karkun vanhaa karjataloutta. Tyrvään seudun Museo- ja Kotiseutuyhdistyksen julkaisuja IV, 1937, Vammala.

Pertti Virtaranta: Vanha kansa muistelee. Porvoo-Helsinki: WSOY, 1947.

Tulipa sanottua

Koonnut: Tuomas Reku

Ville Perkiö Kaltsilasta oli ollut Vammalan sairaalassa, jossa ylilääkäri K. J. Melartin oli poistanut häneltä tulehtuneen umpisuolen. Kun Ville saapui sairaalasta kotiin, Taavetti kysyi häneltä: "Näytä ny Ville, mistä se Melartti sissään meni."

Ekajärven koulussa oli 1920- ja 1930-luvuilla opettajana Taavi Tuori, joka oli hyvin tarkka persoonastaan. Eräällä tunnilla hän kirjoitti jotakin taululle, kun yksi oppilaista nauratti muita hänen selkensä takana. Tuori kääntyi luokkaan päin ja sanoi äreästi: "Minulle ei naureta!"

Oppilaat kielsivät nauraneensa opettajalle.

"No mitä muuta naurettavaa täällä sitten on?" kivahti Tuori.

Hannus Piimäsjärveltä valitteli naapurilleen, että hänen edellisvuotiset kauransa eivät idä, mutta kyllä hänen niillä nyt vain oli kylvettävä, kun ei ollut varaa ostaa uutta siementä. Naapuri yritti estellä: "Turha niilläkän on kylvää, jos ei ne kerran irä."

Hannus sanoi: "No tullee eres olkia."

"Herran kiitos, kun en enempää myöhästynyt", sanoi Vammalan rautatieasemalle kiirehtinyt Stormin postinhoitaja Helvi Jäderholm, joka oli junan lähtiessä ehtinyt

Vammaskosken sillalle.

Vuonna 1947 Lantulan sahalla vietettiin 25-vuotisjuhlia, joihin osallistui runsaslukuisesti paikkakuntalaisia. Tuomiston Ville totesi tyttärelleen Sainille, joka tarjoili itse tekemäänsä sen aikaista uutuutta, jäätelöä: "Sun on puuros jääsä."

Oskari Koivisto oli kotoisin Piimäsjärvenmaasta ja asui myöhemmin Lielahdessa. Nuorena miehenä hän oli viettänyt jonkin aikaa Amerikassa ja kertoi mielellään kokemuksistaan, vaikka lisäili juttuihinsa melko lailla omiaan. Erään kerran hän kertoi näinkin:

"Ameriikassa pilvenpiirtäjien rakentaminen alotetaan ylhäältä, ja siinä onkin konsti, että saaraan se ensimmäinen tiili pyssyyn (=pysymään). Mutta ne olikin siälä ammattimiehiä."

Koivun myllyssä Piimäsjärvellä syttyi tulipalon alku. Toivo Koivu soitti Karkkuun palopäällikkö Olavi Tanhuanpäälle ja sanoi ikään kuin muina miehinä: "Sitten kun teille tulee asiaa tänne meille päin, niin poikkekaa meillä, täälä mylly pallaa ny."

Palon aiheuttamat vahingot jäivät lopulta vähäisiksi. Asiaan kuuluu, että runsaan 20 kilometrin matkalla Karkusta Piimäsjärvelle oli tuohon aikaan Kiuralan ja Kutalan lossit.

Ennen vanhaan lapset olivat pienestä pitäen mukana kodin töissä. Paljon he oppivat vanhempia katsomalla, mutta melko pienestä lapsilla oli jo oma panoksensa kodin tehtävissä. Työtä arvostettiin. Maailma on muuttunut ja nykyään arvostetaan aiempaa enemmän vapaa-aikaa, rentoutumista ja yhdessä oloa. Toisaalta on unohdettu, kuinka ennen niin arkiset pienet asiat saattavat olla yhdessä tehtynä nyky-lasta vahvistavia elämyksiä. Sari Haaviston ottamassa kuvassa Seija Levonoja tutustuttaa Irja-Maria Haavistoa leipomisen saloihin.

EKOJÄRVI

Lokakuun 12: Alkuillasta Ekojärvellä syksyn kuulaus heijastuu tyvenen järven pinnasta. **Marraskuun 13:** Tuuli on irrottanut vesijättömaasta kaislasaaria. Ilta päivän muuttunut maisema hämmästyttää. **Marraskuun 15:** Yön pakkanen on jäädyttänyt Ekojärven pinnan. Puolen päivän aikaan maisema on kuin vanhasta valokuvasta. **Marraskuun 22. ja voimauttava aurinko:** Aamupäivällä Ekojärven pinta on kuurassa. Uivat kaislasaaret ovat yhtyneet vesijättömaahan. **Maailma muuttuu. Kuvat: Sari Haavisto**

YRITTÄÄKÖ VAIKO EIKÖ?

Maaseudun tulevaisuuden Kantri -liite on ilmestysesään päivän piristys. Nyt siinä oli vakikirjoittaja Olga Temosella aihe, jota minä myös olen ajatellut. Viimeksi mietin sitä juuri äskettäin paikallismedioita tutkaillessani. Niissä laveasti kuvin ja sanoin esiteltiin lähitienoitten palkittuja yrittäjiä. Siitä asiasta minulla ei ole poikkipuolista sanottavaa, jokainen heistä varmasti tittelinsä ja kehunsa ansainnut. Mutta se sana: Yrittäjä. Miettiipä tuota miltä kantilta tahansa, niin se pitäisi päivittää. Siitä olen samaa mieltä kuin Temonen: Muuttaa kerta kaikkiaan jokikin asiallisemman tuntuiseksi. Yrittäminen tuo ensin mieleeni sen harakan, joka piti puhetta vierailleen... Sai valmiiksi harakanpesän. Tai sitten Saarijärven Paavon, jota kovasti säälin jo ekaluokkalaishena, kun yläkoululaiset sitä kuorolaisuutena jossain juhlassa esittivät.

* Itsensä Pomohenkilö.

KÄPYKETJU

Käpyjä kun liittää rautalangalla toisiinsa, tulee nätti koriste vaikka joulukuuseen.

* Neiti Näppärä

KUOPISTA

Olen jo monena vuonna ottanut yhteyttä väylävirastoon Vatajantien loppupäässä olevista kuopista. Olen huolissani turvallisuudesta, kun autot kulkevat kuoppien kohdalla väärällä puolen tai aivan lähellä ojan reunaa. Virastosta ei juuri palautetta tule, mutta sitten otinkin kuopat puheeksi "asfalttimiesten" kanssa, kun paikkasivat loppupään kuoppia. No, ei tämä käy, kun niissä kuopissa on soraa.

No sitten kohtasin Kaskenojan kuorma-autoilijan, mutta ei hän soraa tuonut siihen asfaltille, kun se kerran on päällystettyä tietä. Että se siitä, suorasta yhteydenotosta urakoitsijoihin. Järjellähän tämän kanssa ei ole mitään tekemistä.

Marraskuussa sain väyläviraston Jarkko Piriseltä vastauksen, että sorateiden laatuvaatimuksissa sallitaan jonkin verran reikiä, joskin yksittäisten reikien syvyys ei saisi olla yli 7 cm, ja että oikea menettelytapa on ilmoittaa havaituista puutteista tienkäyttäjän linjalle 0200 2100, josta tieto välittyy oikealle urakoitsijalle ja Ely-keskukseen valvojalle.

Ehdotin Piriselle, että puolikuormaa soraa olisi käytettävissä teiden reikien paikkaukseen, mutta tien päällä tehtävä työ on luokiteltu vaaralliseksi työksi ja on riski, että tiellä tapahtuisi työturvallisuustapaturma tai liikenneonnettomuus. Kuoppien täyttäminen omin neuvoin on siis vaarallisempaa kuin autojen kulku väärällä puolen tietä tai syöksyminen ojaan. Eli nyt kaikki pommittamaan numeroon 0200 2100 teiden huonosta kunnosta ja mittailemaan yli 7 cm:n kuoppia.

*Tienkäyttäjät

KESKELLÄ TIETÄ

Kyläm mää tiärän, miksi maaseurulla ajetaan keskelä tiätä! No, kato se ajotyylj juurtuu tallvella, ku harvakselltaan hiakotetaa, ja hiakotetaanki vaa keskiaista!

*Nääs, nääs

”LAULUN LYÖMÄT”

- Teksti: Seija Levonoja
- Kuva: Mauri Kaaja

Neljä kertaa keväällä ja kolme kertaa syyskaudella, kuukauden viimeisenä torstaina kokoontuu Lantula-talolle iloinen joukko, jolle on yhteistä rakkaus laulamiseen. Tilaisuus alkaa klo 18.30. Pajunojan Anssi on viritellyt kahvinkeittimen hyvissä ajoin valmiiksi ja Rekun Leena huolehtinut Hilkan kanssa, että pöydässä on kastamista, sillä ovi alkaa käydä jo tuntia ennen lauluillan alkua, kun innokkaimmat tulevat jo paikalle. Pikkuhiljaa puheensorina täyttää talon. Yläsalissa on kaikki valmiina. Mäkelän Hannu virittelee laitteita valmiiksi. Väki alkaa siirtyä omille tutuille paikoilleen. Säestäjä hanuristi Tauno Honkola toivotetaan tervetulleeksi, hän kipaisee kahvilla ja sitten kaikki alkaa olla valmiina. Tasan kello 19 avaa Tauno hanurinsa palkeet ja päästää ilmoille vanhan kunnan valssin, ja siitä se sitten alkaa. Juontajana

toimii yleensä Kaajan Mauri, joka aloittaa naurattamalla yleisöä mojavalla vit-sillä. Laululistan on laatinut aina eri ihmiset, tai ryhmät ja lista on sitten toimitettu Hannulle, joka etsii sanoja ja toimittaa ne lopuksi Taunolle, ja näin laulut vaihtelevat. Esilaulajaa ei tarvita, sillä niin voimallisena raikuu laulanta ja oudoimmistakin lauluista selvittää hienosti. Taunolla on nuotit järjestyksessä lauluun kuin lauluun. Muutama laulu, kun on laulettu, yleisöstä alkaa kuulua vaatimus: Vitsi, vitsi, ja Maurilla niitä on varastossa useampiakin. Selvitellään laulujen esittäjiä ja tekijöitä, varsinaiseksi asiantuntijaksi on ilmennyt Laurilan Rauno, jolla on muistissa ja tiedossa nämä asiat.

Ilta jatkuu, ja kun noin 25 laulua on laulettu, ja kello alkaa näyttää puolta yhdeksää, niin alkaa olla viimeisen laulun aika, ja silloin myös ovat vitsit vähissä ja Mauri alkaa ladata uusia seuraavaksi kerraksi. Itsensä tyytyväiseksi laulanut väki pur-

Marraskuun lopun lauluillasta oli oletettavasti ”korona-aalto” vähentänyt laulajia, mutta komeasti ääntä lähti pienemmälläkin porukalla.

kautuu ovesta tummuvaan iltaan. Ensi kerralla tullaan taas - se on varmaa! Sinullekin sanoisin: Tule, näe, ja koe, tätä on Lantula.

POHJAN POJJAAT KIRKKOMATKALLA

- Teksti: Mauri Kaaja

Syyskauden harjoitukset olivat alkaneet Pohjan Pojiilla. Torstai-iltaisin kokoonnuimme puoli seitsemästä alkaen Lantula-talolla. Tosin Anssi tuli jo aiemmin keittämään kahvia. Harjoittelimme syksyn tulevia esiintymisiä varten. Sitten, eräänä torstai-iltana harjoituksiimme pelmahti eräs seurakuntamme viehättävistä kanttoreista, Elisa Hietikko. Poikien ryhti parani siitä paikasta ja katse valpastui - mitäs nyt! Elisalla olikin meille pyyntö, kaksikin. Lokakuun 3. päivä sunnuntaina olisi Kiikoisten kirkossa messu klo 10, samoin Karkun kirkossa klo 13. Olisimme tervetulleita laulamaan molempiin! Seuraa hetken hiljaisuus, ehdotus on outo uus. Vähitellen yksi ja toinen alkoi hiljaksen nyökytellä, juu mennään vaan. Molempiinko? Kyllä, myös Karkkuun. Viisi laulua pitäisi opetella, nehän me toki löydämme, sillä olemme vuosien mittaan käyneet kirkoissa laulamassa. Toinen vakituisista säestäjistämme Lassi Ketola alkoi sitten harjoittuttaa meitä torstaisin, ennen muita lauluja.

Kirkkopäivänä herättiin varhain. Ko-koontuminen oli puoli yhdeksältä Vammalan Citymarketilla. Siihen tultiin muutamalla autolla, poikia oli jo koottu valmiiksi. Kaikilla oli tumma puku, valkoinen paita ja sininen oma solmiomme. Kaksitoista miestä, ja suunta kohti Kiikoista. Pyhäaamun rauha, hiljaa huokilee.

Yhdeksältä astelimme kirkkoon ja Elisa otti meidät haltuun. Ensin katsottiin

kirkon etuosasta paikat, jonne tulisimme laulamaan loppulaulun. Nopea harjoitus paikalla, ja sitten kiivettiin urkuparvelle ja harjoiteltiin neljä laulua. Eipä ollakaan aiemmin oltu Kiikoisten kirkon urkuparrella! Ja lähempänä urkupillejä kuin milloinkaan. Hienot oli näkymät vasta korjattuun kirkkoon.

Kuule juhla-kellot, kaukaa kuminoi, temppelihin Herran, kutsu sieltä soi. Aloitimme messun laulamalla Maan korvessa kulkevi lapsosen tie. Laulu sopi päivän teemaan, lasten oma sunnuntai. Anu Jokinen-Lunden toimitti messun Anupappi. Lauloimme päivän tekstien lukemisen välissä Hiljainen tienoo, kuolleitten kiitoksen yhteydessä Elämän aarteista suurin ja parhain, ehtoollisen aikana Pyhä ja puhdas Vapahtaja sekä messun päätöslauluna Onpa taivaassa tarjolla lapsillekin. Meille kuorolaisille oli messun jälkeen tarjolla kahvia ja voi-leipää viereisessä seurakuntatalossa - Elisa ja Anu pitivät meistä huolta. Tämän jälkeen matka jatkui kohti Karkun kirkkoa.

Kello 13 alkoi messu kauniissa Karkun harmaakivikirkossa. Urkuparvi on alttarin yläpuolella, joten kirkkokansalla oli mahdol-

lisuus nähdä meidät. Retrotytöt olivat myös paikalla, hieno! Messu oli samalla kaavalla kuin äsken Kiikoisissa, Anu ja Elisa toimittivat täälläkin. Nyt oli aikaa hiljentyä kuuntelemaan sanaa, ajatella omiakin ajatuksiaan. Rukouksesta jäi mieleen muutammat sanat; ...niinkuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet... On siinä haastetta ihmiselle toteuttaa tuotakin elämän ohjetta.

Sitten kotimatalle. Ja jokaisen askeleen kotia päin, Herra turvana kansasi kulkee. Olimme tyytyväisiä tähän päivään, onnistuimme lauluissamme kohtuullisesti. Ilmeisesti Anupappi ja kanttori Elisa olivat samaa mieltä. On jotenkin juhlallista päästä laulamaan kirkossa urkuparvelta!

Pohjan Pojjaat: vasemmalta lukien Hannu Mäkelä, Antti Reku, Lassi Ketola, Anssi Pajunoja, Rauno Laurila, Pertti Riutta, Matti Viikari, Jorma Pajunen, Jorma Pakarinen, Kalevi Levonoja, Heimo Tuominen ja Mauri Kaaja. Kuva: Elisa Hietikko

Joulu on

• Teksti: Anu Jokinen- Lundén Karkun ja Kiikoisten seurakuntapastori

Mikä se oikein on, kun siitä puhuminen joka vuosi aikaistuu, kun sen viettäminen vaihtelee, kun se on samaan aikaan niin vanhaa ja aivan uutta.

Monet meidän juhlistamme on usean vuosisadan muokkaamaa. Niin joulukin. Siinä yhdistyy jo antiikin roomalaisten viettämä talvipäivänseisaus, pohjoisten alueiden maatalouskauden päättymisjuhla ja kristittyjen juhla Jeesuksen syntymästä. Niinpä saadaan ajoitus kuntoon eli lähellä talvipäivänseisausta. Saadaan ruoat kuntoon perinteisesti kinkkuineen ja laatikoineen.

• Teksti: Anne Heikkinen seurakuntapastori

Luminen maa, kyntteliköt ikkunoissa, joulukuusi, siisti koti, jouluruokien tuoksu, suklaakalenteri... jouluun voi yhdistyä mielessä monia eri asioita, joita ilman ”joulu ei tunnu joululta”. Jotkut näistä perinteistä ovat sellaisia, jotka toistuvat samankaltaisina miltei kaikissa kodeissa. Usein joulun valmisteluihin liittyvät paineet juontavat juurensa siitä, että perinteiden toteuttamista pidetään tärkeänä. Voi tulla kiusaus ajatella, että ehkä joulu ei tulekaan, jos kaikki ei ole niin kuin aina ennenkin. Joillekin tällainen perinteistä kiinni pitäminen ja täydellisen joulun metsästäminen on voinut aiheuttaa totaalisen vastareaktion niin, ettei koko joulua halua oikein viettää. Joillekin joululomalta töihin palaaminen voi olla jopa helpotus.

Muutama vuosi sitten kohtasin elämässäni tilanteen, joka sai minut konkreettisesti oivaltamaan, ettei joulu ole pelkkiä perinteitä. Asuin syksyn 2017 Katmandussa, Nepalissa, ja saavuini takaisin Suomeen vain pari päivää ennen joulua. Joulunodotus ei ollut näytännyt minulle ulkoisesti koskaan erilaisemmalta: tutut perinteet loistivat

Ja saadaan sisältö kuntoon, kun enkeli taivaan lausui näin, että herramme Kristus teille nyt on tänään tänne syntynyt.

Joulusta puhuminen tuntuu varhais-tuvan vuosi vuodelta. Joulumainokset alkavat isänpäivän kohdilla. Joulusuklaat ovat olleet kauppoissa jo aiemmin.

Joulun viettämisen tavat vaihtelevat. Jotkut perinteet elävät vanhasti, kuten Kauneimmat joululaulut, jotka tuovat joulumielen. Miljoona suomalaista laulaa yhdessä kauneimpia joululauluja. Miten sitten tänä vuonna saadaan toimia, se jää näinä korona-aikoina nähtäväksi. Jotkut perinteet muuntuvat, kuten kinkun tai laatikoiden uudet sovel-lukset, kierrätetyt lahjat, eettiset lahjat

osin poissaolollaan ja lunta näkyi korkeintaan Katmandun laakson takaisten vuorten huipuilla. Joulu ei ollutkaan vuoden suurin juhla, vaikka se tunnettiin myös Nepalissa. Kuitenkin huomasi, että joulu tulee sittenkin: vaikka ulkoiset puitteet olivat kovin erilaiset kuin Suomessa, joulun odotus tuntui melko samalta kuin aina ennenkin. Lisäksi oivalsin, että tärkeintä ei minulle ollutkaan lumipeite tai tutut jouluruoat, vaan se, että pääsen kotiin perheeni luokse.

Jos joulun liittyy liiaksi perinteisiin, voi tulla kiusaus ajatella, että joulu on ennen kaikkea suomalainen juhla. Joulu kyllä kuuluu olennaisena osana suomalaisen kulttuuriin. Ehkä kuitenkin perinteiden vaatimuksesta irti pääsemiseen voisi auttaa, jos alkaa tarkastella joulun viettämistä vielä laajempaan ilmiöön; joulua kun juhliitaan kaikkialla maailmassa. Jouluperinteitä on siis lukemattomia erilaisia! Kun Suomessa koristellaan kuusi, muualla se voi olla palmu. Joulun viettämiseen voi löytää oman tavan rauhassa ja ilman huolta ulkopuolelta tulevista vaatimuksista – tai ehkä kompromisseja uusien ja vanhojen perinteiden välillä tehden.

Kysymys joulun viettämiseen liittyvistä perinteistä on minulle tänäkin

tai lauluhetket ja tapaamiset etänä.

Kun meidän joulumme on sellainen kuin miltei yleensä tahdomme, niin moni halua muistaa toisia ja antaa rakkailleen ja läheisilleen paketteja. Ehkäpä muistaa aivan vieraitakin hyvän joulumielen paketilla. Monia hyviä tekoja tehdään ja niin paketit löytävät juuri hänelle, joka sitä niin odottaa. Ja näin joulun henki toteutuu. Hän, joka ei lahjaa ansainnut eikä tiennyt sitä odottaa, saa lahjan. Tämä on myös meille jokaiselle, kun saamme Jumalalta joululahjan, Jeesuksen. Hänestä tulee meille kaikkein tärkeintä, sillä hän avaa tien taivaaseen Jumalan luo. Pieni Jeesusvauva on meidän jokaisen tärkein joululahja. Hyvää Joulua jokaiselle!

jouluna ajankohtainen, sillä tämä on ensimmäinen jouluni pappina. Olen siis ensimmäistä kertaa joulun töissä. Uusia perinteitä joulun viettämiseen on siis luotava: yksi niistä on se, että vietän lapsuudenperheeni kanssa omaa jouluaani jo neljäntenä adventtina. Joulunajan päivinä osallistun muiden ihmisten joulunviettoon töittäni myötä. Uusi perinne on myös se, että olohuoneettani koristaa muovinen joulukuusi jo näin joulukuun alussa. Näin ehdin nauttia kodissani joulun tunnelmasta, vaikka joulunodotus ja joulu kuluvatkin pitkälti töissä.

Armollisen näkökulman joulun viettoon voi saada muistelemalla joulun alkuperäistä tarinaa Mariasta, Joosefista ja Jeesus-lapsesta. Kun ensimmäistä joulua vietettiin, kaikki oli kesken; nuoret vanhemmat olivat matkalla, kun yllättäen kaiken keskelle syntyi vauva. Tuntemattoman kaupungin majataloista ei löytynyt tilaa, joten perheen asuinsija oli tallissa eläinten keskellä. Joulusiivous ja perinteet unohtuivat, kun kaikki muuttui. Jos joulunsankari voi viettää joulua tällä tavoin, ehkä me muutkin voimme löytää joulun tunnelman moninaisilla tavoilla silloinkin, kun jouluun valmistautuminen olisikin kesken.

LÄHIRUOKAPÄIVÄ

Viidettä kertaa järjestettävä valtakunnallinen Lähiruokapäivä 11.09.2021 veti Ekojärven tilalle runsaasti syyspäivästä, lähituotteista ja eläimistä nauttivia.

Marjo Jaakkola ja Kitkatuli –suomenhevonen kuljettivat markkinaväkeä pienen kiepauksen tilan läpi.

Ekojärven tilan emäntä Maria Kivelä kertoo Lähiruokapäivää vietettävän jälleen 10.09.2022.

Tilalle ylläpitoon hiljattain muuttanut 21 –vuotias Tilli-poni kuljetti rauhallisesti lapsia selässään. Kuvassa taluttajana Heta Mäkinen.

Päivän musisoinnista ja hauskoista jutuista vastasi Olli Kärki, joka oli omasta puutarhastaan tuonut maistiaisiksi omenoita, päärynöitä ja viinirypäleitä.

Jori Heinonen ohjasti yhden valjakkokoiristaan lapsia kuljettamaan. Lähiseudulla Jorin näkee kulkevan suuremmalla valjakolla.

SAAREN HANNU

- Teksti: Leena Tiensuu
- Kuvat: Saarien kotialbumi

Joulukuksi 1948 Kivijärvenmaan Saaren taloon Siirille ja Vilholle syntyi poika, joka sai nimekseen Hannu. Pienestä asti lapsi tutustui maailman menoon aikuisten seurassa, varsinkin, kun hänellä ei ollut sisaruksia. Saaren pirtissä kortteerasi talvisin kaksi-kolme metsätyömiestä noin 1960 luvun alkuun asti. Isä Vilho ajoi hevosella heidän kaatamiaan puita metsästä.

Koulun Hannu aloitti 6-vuotiaana Ekojärven koulussa. Yksin ei tarvinnut kulkea, sillä tuolloin oli kavereita, joiden perässä piti pysyä. Ainakin pienemmille matka oli kova reissu päivittäin. Kulku kävi metsän poikki Palomäestä, jalan tai suksilla, ja pyöräkeliön aikaan Kivijärven sillan kautta. Talkoovoimin ja tarvikkein Kivijärven yli oli 1949 tehty 170 metriä pitkä silta, ja siitä pääsivät koululaiset kulkemaan. Silta joutui koville jättien lähtiessä, ja korjaamista riitti. Tyrvään kunta rakennutti 1959 uuden sillan entisen hyllyn viereen ponttoonien varaan. Sekään ei ollut kovin tukevatekoinen, eikä sitä enää remontoitu koulun lopettamisen 1967 jälkeen.

Opettajana Hannulla Ekojärven koulussa olivat Alli Hautaluoma (Mustalahti) ja Olle Numminen. Stormissa toimi yksivuotinen kansalaiskoulu, ja 1963 Hannu Saari pääsi ripille.

Kipinä konehommiin Hannussa syntyi kenties jo pikkupoikana, kun hän seurasi kotitienoillaan laskuojien kaivamista. Kaivaminen tapahtui Hullu-Jussilla, kaivurilla, joka kulki teloilla ja siinä oli hettokauha. Hullu-Jussin kaksi käyttäjää ja kaksi kivimiestä asuivat työn keston, lähes vuoden ajan, Saarella. Ojia kaivettiin yhdeksän kilometriä, ja sen ansiosta kotitilallakin hallanarkuus väistyi ja peltojen viljeltävyys parani. Hannu muistaa, kuinka äiti ja isä hevosvoimin ja lapiota käyttäen levittivät ojamaat pelolle. Kivet vietiin prunneihin. Sähköistys Kivijärvelle valmistui 1959, ja sitä rakentamassa olleet työmiehet olivat myöskin kortteerissa Saarella.

1963 Hannu osti moottorisahan. Se oli käytetty kapine ja painoi 14 kiloa, ja näin alkoi ura metsien miehenä. Seuraavana vuonna isä osti pojalle mopon, ja poika hankki uuden kevyemmän moottorisahan.

1965-67 Hannu teki metsätöitä Tuure Tuomiston ollessa työnjohtajana. 1968 hän oli Hirvikorven Raimolla auton apumiehenä tekemässä massakuormia käsin. Sitten Hannu lähti armeijaan, missä miehestä leivottiin tykistöön viestimies.

Hannu ajoi 1969 Rantasen Seijan kanssa Koivun sahan tukkeja metsästä tienvarteen. Kesällä oli kotitilalla tietenkkin peltotyöt tehtävä, ja 1970 luvun alussa Hannu halusi, että ostetaan leikkuupuimuri, jotta maataloustöistä ehtisi metsätöihin aikaisemmin. Vilho isä oli myöntäväinen ja säkkipuimuri Massey Harris ostettiin. Kävi kuitenkin ikävästi, että puimuri otti ja syttyi ohrapellolla palamaan. Palokuntakin vihdoin saatiin paikalle, mutta silloin palo oli jo itsestään ja Hannun tarmokkaasta säkeillä huitomisesta johtuen sammunut. Ja mikä oli ihmeellisintä, niin puimuri korjattiin siinä palopaikalla Pajunojan Anssin avulla, ja ajamalla tuotiin kotiin.

Hannun suunnitelmat eivät pitäneet, vaan kävi päinvastoin: Metsätöihin ehtiminen lykkääntyi puimurin hankkimisen takia. Niin-

Metsäkone Volvo Nalle hankittiin 1979.

pä Saareen hankittiin 1973 Massey Ferguson, eikä se ollut enää säkkipuimuri. Rahtipuintia Hannu teki kahdellakymmenellä eri tilalla. 1980 ostettiin Sampo 40, joka 1986 vaihdettiin Sampo 600, ja se on käytössä edelleen. Rahtipuinti alkoi vähentyä maatalouden toimintojen muutoksessa ja loppui kokonaan kestätyään 35 vuotta.

Puitten ajoa Hannu teki 1970 alkaen ensin toisten kuten Lasse Porun, Valteri Rantasen, Esa Hanhisalon ja Tapani Männistön koneilla. Tuolloin konetta ei kuljetettu lavetilla, vaan ajamalla pitkin tietä. Orivedeltä, Kuhmoisista ja Kangasalta asti kertyi metsänäkemyksiä ja kokemusta. Perheetönnä Hannu yöpyi työmailla parakeissa ja asuntovaunuissa. Siellä sattui kavereitten kanssa kummelluksia. Joskus menivät pesu- ja juomavedetkin sekaisin. Väliillä Hannu ennätti ajamaan Vammalaan Koivun sahan tukkeja.

Ensimmäisen oman metsäkoneen, Volvo Nallen Hannu Saari hankki 1979. Se on vieläkin käyttövalmiina kotitilalla, eikä ole myytävänä, Hannu sanoo, kuten ei ole toinenkaan Volvo vuodelta 1984. Viimeisin metsäkone Ponsse teki kirjoittajaan vaikutuksen jo yksistään valoarsenaalillaan, muusta puhumattakaan.

Avioon Hannu ja Sirkka-Liisa menivät 1974. Lapsia syntyi kolme: Heli, Sari ja Veijo. Hannu ja Sirkka-Liisa alkoivat isännöidä Saarella 1976, ja jatkoivat lypsykarjan pitoa ja tekivät 1989 navettaan laajennusremontin. Lehmiä oli enimmillään lähes kaksikymmentä. 2011 karja sai lähteä ja tilat remontoitiin uudelleen. Keittiöllä varustetussa navetassa on kesällä mukava järjestää tilaisuuksia, ja mm. navettaseuroista on tullut klassikko. Talveksi navettaan pannaan talteen suviset harrastusvälineet, kesäkukista puutarhakalusteisiin ja suvun kesäkulkuneuvoihin.

Karjan laidunnuksen jäätyä muistoihin Hannu on vähitellen muokannut ja laajentanut pihapiiriä, piilottanut kivikolot ja tasanut tantereita, sillä metsäkone taipuu myöskin näihin hommiin. Sirkka-Liisalla on valtuudet ruohonleikkuriin, eikä isännällä siihen ole ajokorttia.

Harrastuksia pitää kovan työn tekemisen jälkeen ja ohessa olla. Saaren ulkorakennuksissa on monipuoliset tilat työstää ja huol-

taa niin harrastus kuin työvälineitäkin. Luultavasti on vaikea vetää rajaa, kummastako on kyse. Maalla se onkin lähes aina sama asia, harrastus on työ ja työ on harrastus. Saaressakin arki on välillä ollut kovaa, mutta isäntäväki on osannut ottaa siitä irti ottoja: Kun vain on lunta, niin moottorikelkalla mennään. (Tämän kirjoittaja on ikimuistoinen ja ainoan moottorikelkkakäyttinsä saanut Hannun kelkassa. Mentiin vauhdikkaasti, ja hyvä kun mysty päässä pysyi.) Eikä kolta pelkkiä kotinurkkia: Kesällä jossakin vaiheessa maatalous- ym. töitten välillä Saaressa vedetään esiin matkailuvaunu ja kytketään se mersun perään, jätetään Tyrvää ja ajetaan katselemaan kaukaisempia kolkkia. Kokemusta onkin kertynyt, jos vaikka mistä suunnasta.

Hannulla on myös pitkä pesti paikallisen Pienviljelijäyhdistyksen puheenjohtajana, vuodesta 1985 jatkuen edelleen. Yhdistyksen toiminta on ollut aikoinaan varsin viireää ja monipuolista. Hankittiin ja käytettiin yhteiskoneita ja laitteita, järjestettiin tupailtoja, joihin kutsuttiin eri alojen ja asioitten agentteja. Nyt maatalouden mullistusten jälkeen on toiminta muuttunut, eikä yhteisiä koneitakaan juuri enää tarvita. Mutta kesäretki on tehty joka vuosi yli 30 kertaa yhtäjaksoisesti, ja se on kaikille avoin ja suosittu. Muistiin on jäänyt jos jonkinlaisia hauskoja sattumuksia vuosien varrelta. Retkiä tehtiin jo aikaisemminkin mm. 1954 kolmella kuorma-autolla Kultarantaan, Hannu muistelee: Silloin oli asukkaita, nuoriakin kylissä paljon. Kivijärvellä ja Ekojärvellä oli omat Pienviljelijäyhdistykset. Yhteistyötä kuitenkin tehtiin. Silloinkin. Myöhemmin yhdistykset liittyivät yhteen virallisesti. Vammalan Yrittäjät myönsivät Hannu Saarelle Timanttisen yrittäjäristin neljänkymmenen vuoden Maatalous- ja metsäkoneyrittäjyydestä ja Satakunnan koneyrittäjien syyskokouksessa Hannu Saarelle annettiin perheen hake-ma kultainen rintamerkki tunnustuksena 50 vuoden työstä metsäkoneenkuljettajana.

Sampo –puimuri vuosimallia 1980.

Ponsse vuosimallia 1995.

SAMMUTUSHARJOITUKSET

Kuvat: Sari Haavisto

Äiditkin saivat harjoitella.
Kuvassa Anne Jokela-Myllymäki.

Jukka Hoilijoki lämmitti ruokaöljyä tukahduttamisharjoitukseen. Palava rasva sammutetaan sammutuspeitteellä tukahduttaen. Kädet täytyy muistaa kiepauttaa sammutuspeitteen suojiin.

Lantulan aika

24. syyskuuta pidettiin Lantula-talolla VPK:n ja nuorten perjantaikerhon yhteinen sammutusharjoitus. Hannu Kangasniemi esittelee erilaisia sammuttimia. Peetu, Paavo, Riku ja Onni ovat vapaapalokunnan kerholaisia.

Ensin irrotetaan sokka, joka lapsille saattaa olla tiukassa. Sammuttimen painaminen polvella maahan antaa tarvittavan sokanirroitusvoiman. Anne, Anne, Neea, Salla, Anni, Alma, Irja-Maria, Peetu ja Onni ovat tarkkoina.

Marko Salminen näyttää mallia, kuinka sammutusletkusta pidetään ihan päästä kiinni, jotta suihku osuu oikeaan paikohtaan, eikä letku karkaa käsistä.

Oppilaat kuuntelivat tarkkaavaisina. Anne, Neea, Anni, Alma ja Irja-Maria taitavat olla vähän jännittyneitä. Peetu on harjoitellut aiemminkin.

Paavo Karpinen näyttää esimerkillisen sammutustyön.

Porukan pienimmät tarvitsivat apua sokan lisäksi myös kahvan painamisessa. Kuvassa sammutustyössä Irja-Maria Haavisto.

- Kertonut: Salla Kiviranta, 10v, Irja-Maria Haavisto, 6v ja Moona Salminen, 9v
- Muistiin kirjannut: Sari Haavisto, perjantaikerhossa

Sydän on yksisarviskissa, jolla on eriväriset silmät ja sarvi päässä. Ti-Ti on nalle, jonka nenä on vähän rikkoutunut, mutta se on silti söpö. Lila on vesti- ja maakilpikonna, joka on violetti ja sillä on tukka. Kolmikko tapasi toisensa ekaa kertaa rannalla, koska oli niin hieno päivä. Ne tutustuivat toisiinsa ja leikkivät piilosta: Piiloon voi mennä puitten taakse, veteen tai hiekan alle. He leikkivät myös peiliä. Nalle oli hyvä leikkimään peiliä, kun se oli niin nopea. Lila oli hidas, ja se oli hyvä leikkimään peiliä myös. Sydän-kissa osasi mennä pieniä askeleita niin, ettei muut huomanneet sen liikkuvan. Hippaa he eivät leikkineet, kun kilpikonna ei saisi ketään kiinni. Päivä sujui hyvin, ja aurinko laski upeasti, ja kaverukset katsoivat auringon laskua.

Sitten tuli pimeä. Sydäntä ja Lilaa alkoi pimeä pelottamaan. Sydän ei ollut koskaan ennen ollut rannalle. Lila ei ollut koskaan aiemmin ollut veden päällä pimeällä. Ti-Tiä ei pelottanut. Se lohdutti muita, ettei pimeässä ole mitään pelättävää.

Sitten pimeästä kuului pelottava ääni. Ti-Ti kiljaisi, Sydän kaivautui piiloon, ja vain sarvi näkyi. Lila kuunteli tarkemmin, ja epäili, että se tuuli. Ti-Ti lähti lähemmäksi ääntä selvittääkseen, mistä ääni tuli. Sydän kaivoi tunnelia Ti-Tin perään. Lila lähti myös - hitaasti, mut-

ta varmasti. Ääni oli lähempänä ja lähempänä.

Kaverukset pysähtyivät mäen päällä olevan jättipuun luokse. Ääni oli jo kovempi. Pimeässä näkyi vain pimeää. Lilaa vielä pelotti. Se ei pääsi karkuun. Lähellä kuului ruohon kahinaa. Ti-Ti huomasi ensimmäisenä pehmöisen turkin, kun se käveli jotakin päin. Myös Sydän tunsu pehmeän turkin poskessaan. Lila kuuli äänekkään hengityksen ja tunsu sen lämmön.

Se oli susi. Se oli keskikokoinen teini puoleksa välissä elämää odottaen laumaansa. Sillä ei ollut nalka, mutta sitä hieman pelotti, kun joku hiipi sitä päin, eikä se nähnyt yhtään mitään pimeässä. Ti-Tillä oli takissaan taskulamppu, jonka valo heijastui Sydämen sarven heijastavista kimalteista ja Lilan kimalteleavasta erityismerkistä, joka näytti paprikalta.

Kaverukset näkivät toisensa ja sen pelottavan eläimen, joka oli susi. Susi ulvoi kaverilleen: Täällä minä olen. Kaukaa kuului kuin norsulauman juoksuntaa. Susilauma! Lauma tuli kiitäen, hirveetä rallia heidän luokseen. Lauma meni kaverusten ympärille. Ti-Ti näytti taskulampulla jokaisen suden jalkoihin. Sydän kysyi susilta: Miksi te ette tee mitään? Miksi te ette liiku. Sudet ymmärsivät, mitä Sydän sanoi. Ne kääntyivät ja sanoivat: Me lähdemekin tästä. Hyvää yön jatkoa.

Kaverukset olivat hämmästyneitä: Mitä tapahtui, miksi sudet lähtivät niin nopeasti.

Valo alkoi hiipua. Kaverukset käpertyvät pieneen asentoon puun juurelle nukkumaan. Ne sanoivat toisilleen: Hyvää yötä, kauniita unia ja nukkukaa hyvin. Huomenna on taas uusi päivä.

Lumikeiju

- Kertonut: Irja-Maria Haavisto

Olipa kerran pieni lumikeiju, joka asui metsässä, pieneissä mökissä isosiskonsa kanssa. Isosiskon nimi oli Kukka, sillä sillä oli aina päässään kukkahattu, johon oli ripustettu ihan oikeita kukkia. Ja keijun nimi oli Lumipyry, koska se meni pellolle vain aina silloin, kun satoi lunta - paljon lunta.

Eräänä päivänä lumikeiju lähti lumiselle metsäkeemalle. Lumikeiju rakastaa lunta. Metsässä lumen ei voi upota, kun lunta on niin vähän, mutta metsäkeemalla oli lunta napaan asti. Lumikeiju istahti metsäkeemalle pienen puunrungon päälle ja alkoi odottaa perhosta, joka oli sen lemmikki. (Satujen maailmassa voi talvellakin olla perhosia.) Lumikeiju odotti kello kolmesta kello viiteen asti. Perhonen oli ollut linnun pesässä, ja sitä oli noukittu niin, ettei se vähään aikaan ollut pystynyt lentämään. Perhonen oli surullisen näköinen. Siltä vierähti ainakin kolme kyyneltä silmästä, ja siivet näyttivät aika reikäsiitä. Lumikeiju piteli perhosta kädessään ja vei sen kotiin. Lumikeiju antoi perhoselle reikääkettä: Se puristi appelsiinin mehua veteen ja pisti siitä pieniä tippoja perhosen reikäkohtiin. Sitten perhonen meni ihan kiltisti makoilemaan pieneen lelusohvaan, ja lumikeiju laittoi sen päälle pienen peiton. Siihen perhonen nukahti.

Lumikeiju nosti lelusohvan sohvalle ja istahti itse lelusohvan viereen. Perhonen oli sen paras ystävä, ja lumikeiju halusi vielä mieluusti seikkailla sen kanssa. Toivotavasti perhonen paranee pian.

Lantulan aika

Pimeän metsän heijastinradan oudoista kulkijoista varoitettiin facebookilla myöden. Leena Virri-Hanhjärven järkyttynyt selfie-ilme kertoo kauhujen kohtaamisista. "Kirvesmie" on kuulemma kova talkoolainen...

VPK järjesti älleen pimeään sukelusta, ja alkusammutustakin pääsi harjoittamaan. Kuvassa Marjo Salminen näyttää, kuinka rasvapaloa ei pidä sammuttaa - vedellä. Niin suuri "tulipyörre" veden ja rasvan kohtaamisesta tuli, ettei kenelläkään jäänyt epäselväksi, että rasvapalo sammutetaan tukahduttamalla. Kuva: Sari Haavisto

Huikkea tulen puhallus valaisi hohtavan kansan, ja Antti-Jussi Kortesoja kehui, kuinka kaukalonlaidan yleisöllä näkyi olevan upeat heijastimet. Kuva: Sari Haavisto

29.10. vietettiin viidettä HOHTOA PIMEÄSSÄ -tapahtumaa. Tuttuun tyyliin ilta alkoi yhteisellä leikillä, aikuiset vastaan lapset. Häntäpalojen heitto oli hauskaa, ja lapset voittivat nopeudellaan ja rehellisyydellään - ja ehkä myös ylivoimalla. Kuva: Sari Haavisto

KorentoArt oli kutsuttu tapahtumaan järjestämään illan kohokohdaksi tuliesityksen. Taidonomainen musiikki ja Antti-Jussi Kortesojan taiturointi tulen kanssa saivat yleisön hiljentymään. Kuva: Marjo Järvensivu

Pakko antaa ihan tällainen julkinen kiitos ja palaute Lantulan kyläseuralle! Todella hieno Hohtoa pimeässä-tapahtuma, oli panostettu. Ehdottomasti kannatti lähteä, hieno kokemus ja jäi hyvä mieli. 😊👏👏

Hohtava väki oli tyytyväisiä upeaan iltaan. Kuva: kaappaus: Sastamalan keskusteluseinä/Facebook.

Posti Green

Joulu

Odotan uutta joulua.
Mielen pohjalla lapsuuden joulut,
koulun kuusijuhlat,
äidin laittamat jouluruuat.
Pienet vaatimattomat joululahjat.
Äidin tekemät flanelliset alusvaatteet,
joulusaunan jälkeen päälle puetut,
niiden pehmeän kosketuksen ihoa vasten
voin vieläkin, vuosikymmenien jälkeen aistia.
Elämän ikimuistoisimmat lapsuuden joulut.

Muistan joulut, kun elämä oli kiireistä,
lapset pieniä, oli minun vuoroni
ommella muistoja, leipoa pullapoikia.
Pitää yllä joulun satua.

Jouluni ovat muuttuneet,
vuosien vaihtuessa.
Sukupolvet kulkeneet ohitse,
mutta joka vuosi tulee Joulu:
Pysähtyy tupaani.
Sytyttää kynttilät kuuseen.
Kattaa joulupöydän.
Joulupukki poroineen ei ehdi enää poiketa.
Lahjapaketit ilmestyvät kuusen alle.
Mutta Joulu on aina suuri,
ihmeellinen asia
- ja Jouluyö on Juhlayö.

Seija Levonoja

